

Bu ağrı həmişə qəlbimizi sızladacaqdır

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsində 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə Şəhidlər xiyabanını ziyarət etmiş, Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda canından keçmiş Vətən övladlarının məzarları üzərinə gül qoymuşlar.

Tədbir 20 Yanvar faciəsindən bəhs edən sənədli filmin nümayişi ilə başlanmışdır.

Şəhidlərin ruhuna dua oxunduqdan sonra Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, şeyxülislam həca Allahşükür Paşazadə çıxış etmişdir. O demişdir ki, Qanlı Yanvar hadisələrinin 20-ci ildönümü ərəfəsində yığışmağı özümüzdə bircə bildik. Bu, şəhidlərimizin unudulmaz xatirəsi qarşısında illərdən bəri ürəyimizdə gəzdirdiyimiz vətəndaşlıq qürurunun və qan yaddaşımızın əyani təzahürü, Azərbaycanın müstəqilliyi, dövlətçiliyimizin bərpası, torpaqlarımızın qaytarılması və imansız bir imperiyanın dağılması uğrunda mübarizənin ilk qurbanlarına - 20 Yanvar və Qarabağ müharibəsi şəhidlərinə, Allah-taala nəzərində ən yüksək məqamlardan sayılan şəhidlik zirvəsinə ucalanlara sonsuz ehtiramımızdır.

1990-cı ilin 20 yanvarında baş verən hadisələrin təfəsilatını çoxlarımız xatırlayırıq, lakin baş vermiş faciəni törədən səbəbləri, qanlı qırğına aparan yolları, bu siyasi təcavüz aktının əsl ssenarilərini hələ də əksəriyyət bilmir. Əslində bu, "Böyük Ermənistan" xülyası ilə yaşayan aqanbekyanların, şahnazarovların, balayanların əlində oynancağa çevrilmiş Qorbaçov kimi ləyaqətsiz dövlət rəhbərinin xalqımıza qarşı əvvəlcədən hazırlanmış planı idi. Onlar hələ 1987-ci ildə xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevi Sov.İKP MK Siyasi Büro üzvlüyündən kənarlaşdırarkən Azərbaycanı başsız qoymaq, yenilməz nüfuza malik rəhbərdən məhrum etmək niyyətində idilər. Heydər Əliyevin SSRİ dövlətinin yüksək mənəbli liderlərindən olması, Siyasi Büro üzvü seçilməsi, o zaman dünya müsəlman dövlətlərinin rəhbərləri tərəfindən böyük iftixar və qürur hissi ilə qarşılanırdı. Onun nüfuzunun yenilməzliyi Moskvanın erməni lobbisini narahat edir, Qorbaçov və ətrafını qıcıqlandırır. Heydər Əliyevi siyasi həyatdan uzaqlaşdırmaqla bu nüfuzun sınacağına ümid bəsləyənlər ilk növbədə bu niyyətlərini həyata keçirdilər.

Dağlıq Qarabağ və ətrafındakı hadisələr cərəyan edərkən ölkəmizin və əhalimizin başına gətirilən müsibətlərin əsas mənbəyi yerli hakimiyyətin səriştəsizliyi, sapı özümüzdən olan baltaların sovet rəhbərlərinin çaldığı hava ilə oynaması, xalqın tələb və ehtiyaclarına biganəlik idi. Əsgəran qarşudurmasını, Topxana meşələrinin qırılmasını, azərbaycanlıların qaçqınlar ordusuna çevrilməsini laqeydlə seyr edən Heydər Əliyevi siyasi arenaya dəvət etmək, onun dövlət idarəçiliyi təcrübəsindən, müdrikliyindən, iş bacarığından istifadə etmək əvəzinə intriqaqlar qurur, müxtəlif qruplaşmalar yaradır, əks-təbliğat kampaniyaları aparırdılar.

Beləliklə, ölkədəki hakimiyyətin siyasi simasızlığına arxalanan sovet rejimi Azərbaycanın sahipsiz və arxasız qaldığına dair tam əminlik əldə etdi və növbəti təxribat onun planlarının davamı oldu.

Hadisələrin sonrakı gedişatını əksəriyyətimiz yaxşı xatırlayırıq: 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet qoşunları fəvqəladə vəziyyət elan etmədən Bakıya daxil olaraq öz vətəndaşlarına - qocalara, qadınlara, uşaqlara, azərbaycanlılara, ruslara, yəhudilərə, bir sözlə, dinc əhaliyə qanlı divan tutdular. Xüsusi təyinatlı dəstələrin amansız qəddarlığı nəticəsində Bakıda və respublikanın bir sıra rayonlarında, bizim hesablamalarımıza görə, 137 nəfər şəhid edildi, 744 nəfər yaralandı, 841 nəfər qanunsuz həbs olundu. Bu təcavüzkarlıq aksiyası Azərbaycan xalqının demokratiya və milli azadlıq uğrunda mübarizəsini boğmaq, xalqı təhqir etmək və ona mənəvi zərbə vurmaq məqsədi daşıyırdı.

Vəziyyətin ən ümitsiz məqamı ölkənin çətin günündə o zamankı respublika rəhbərliyinin səriştəsizliyi sayəsində dövlətin bütün siyasi və inzibati orqanlarının iflic vəziyyətinə düşməsi ilə bağlı idi. Ölkədə tam bir hakimiyyət boşluğu yaranmış, xalq və dövlət arasında dəhşətli bir uçurum əmələ gəlmişdi. Dövlətə və allahsız kommunist ideologiyasına inamını itirən Azərbaycan xalqı bu məqamda kimə müraciət edəcəyini bilmirdi. Digər tərəfdən, mərkəz vəziyyətdən istifadə edərək baş verənləri milli və dini münəqişə kimi qələmə verməyə çalışır, xalqımızın istibdadı qarşı mübarizəsini dünya ictimaiyyətinə islam fundamentalizmi, ekstremizm kimi təqdim edirdi. Azərbaycanın taleyi, hətta xəritədəki varlığı şübhə altına alınmışdı. Məqsəd dövlətimizi parçalamaq, separatçılığa sürükləmək, milli məhvə məhkum etmək idi. Bütün bunlar ermənilərin əlində oynancağa çevrilmiş qorbaçovların, faşist ruhlu sovet siyasi rəhbərliyinin uzun illər ərzində xalqımıza qarşı planlaşdırdığı düşmənçilik siyasətini aydın göstərirdi.

Həmin günlərdə ölkədə çalışan, fəaliyyət göstərən, təcavüzkarlara sinə gərən, minlərlə faciə qurbanlarının, milyonlarla vətəndaşın yeganə ümid yeri - Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi idi. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi hadisələrin ilk dəqiqəsindən qərargaha çevrildi; yanvarın 22-də şəhidlərin misli görünməmiş dəfn mərasiminin təşkilatı rəhbərliyi, yaralılara dərman və maddi yardım göstərilməsi, şəhid ailələrinə ərzaq paylanması, 40 gün ərzində təmənnasız dini xidmətin təşkili - bunlar bizim fəaliyyətimizin yalnız görünən tərəfiydi. Əslində o məqamda idarə bütün şərəf və ləyaqəti ilə imperiya siyasətinin riyakarlığına meydan oxudu, informasiya blokadasını yararaq baş verənləri dünyaya bəyan etdi və yalançı "qəhrəmanlardan" fərqli olaraq xalqa həqiqi mənəvi dəstək oldu. Əgər o zaman keçmiş SSRİ rəhbərliyinin siyasi avantüralarına aldanıb hakimiyyət təklifləri qəbul edilsəydi, sonra

xalqımızın, dövlətimizin başına nə müsibətlər gələcəyini təsəvvür etmək belə çətindir. Və nəhayət, əgər o faciəli dünənimizdə Heydər Əliyevin bizə və xalqımıza mənəvi dəstəyi olmasaydı, bugünkü sabitliyi, əmin-amanlığı, xalq və dövlət birliyini görmək bizə nəsisib olmazdı.

Bu bir həqiqətdir ki, 20 Yanvar Azərbaycanı gözləyən bələlələrin ilkin mərhələsi idi. O zaman xalqın haqq səsinə, harayını dünyaya yaya bilməsəydik - Moskvadan Heydər Əliyev, Bakıdan isə biz təcavüzü ifşa edən bəyanatlarla çıxış etməsəydik, xalq birləşərək Vətənə sədaqətini nümayiş etdirməsəydi gələcəkdə Azərbaycan bu bələlələrdən qurtula bilməyəcəkdə. Məhz bu birliyimiz sayəsində Azərbaycanın parçalanması ilə bağlı xain planların reallaşmasına imkan vermədik.

Bütün bunlar gəlişi gözəl sözlər deyil, 20 illik tariximizin müqayisəli təhlilindən yaranan mülahizələrdir. O qanlı dövrdə belə məsuliyyətin altına girməyin nə qədər ağır və təhlükəli olduğunu çoxlarımız xatırlayırıq. Fövqəladə vəziyyətin elan edilməsinə baxmayaraq, yanvarın 21-də Təzəpir məscidinin həyətində minlərlə insanın iştirak etdiyi mitinq keçirildi. Şəhidlər üçün dəfn yerinin təyin olunması məsələsində hərbi komendaturanın ciddi narazılığına baxmayaraq, Dağüstü parkın seçilməsində israr olundu. Yanvarın 22-də tarixdə görünməmiş - milyonluq izdihama başçılıq edərək dəfn mərasiminin önündə durduq və ilk dəfə olaraq allahsız sovet rejimini "mənfur imperiya" ifadəsi ilə lənətlədik. Dəfn prosesində bir nəfər belə hərbcinin iştirakına və müdaxiləsinə imkan verilmədi. Ölkədə bütün informasiya agentliklərinin nəzarətdə olduğu bir vaxtda biz "Vətən" cəmiyyətinin teleksi ilə gizli şəkildə BMT-nin baş katibliyinə, dünyanın dövlət başçılara və dini rəhbərlərə, SSRİ Ali Sovetinin sədri sayılan Mixail Qorbaçova bəyanatımızı ünvanlaya bildik. İtaliyanın "Republika" qəzetinin müxbiri Entso Mauro ilə görüşüb Bakıda törədilən cinayətlər haqqında həqiqətləri o zamankı Roma Papası II İoann Pavelə çatdırdıq. Daha sonra, ilk günlərdə bir sıra rəsmi şəxslərin etirazına baxmayaraq, 20 Yanvar faciəsinin bütün qurbanlarının müqəddəs şəhid kimi tanınmasına və "şəhid" ifadəsinin qəbul edilməsinə nail olduq.

Bu mücadiləyə bizim mənəvi dəstəyə, yol göstərən rəhbərə, zülməti işıqlandıran bir insana böyük ehtiyacımız vardı. Həmin günlərdə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin ünvanına daxil olan ilk başsağlığı teleqramı Moskvadan, ulu öndərimiz Heydər Əliyevdən gəldi. Qəlbi daim xalqın taleyi ilə döyünən bu böyük insan baş verənləri Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş cəza tədbirləri kimi dəyərləndirirdi. Moskvadakı daimi nümayəndəliyimizdə həmvətənlərimiz qarşısında çıxışı ilə sovet imperiya siyasətini kəskin tənqid edən, kommunist ideallarından və partiya biletindən imtina edən Heydər Əliyev xalqın həqiqi mənəvi atasının, əsl dövlət xadiminin və mübariz başçının dəyişməz ləyaqətini nümayiş etdirdi. Elə buna görə də, məhz onun hakimiyyətə qayıdışından sonra 20 Yanvar hadisələri siyasi qiymət alaraq SSRİ dövlətinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi hərbi təcavüz aktı kimi qiymətləndirildi.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi bu müddət ərzində bütün qüvvə və ehtiyatlarını səfərbər etdi. O ağır məqamda yuxarıda Allah, yanımda yaxın dostlarım, idarənin əməkdaşları, xristian və yəhudi dini icmalarının rəhbərləri, müsəlman din xadimləri, Bakı İslam Universitetinin müəllimləri və tələbələri, arxamda isə böyük bir xalq ordusu vardı. Dünyanın bir sıra müsəlman və qeyri-müsəlman ölkələrindən, xüsusilə Türkiyə, Misir, Küveyt və Qafqazdan olan din qardaşlarımızın həmrəylik aksiyalarını xüsusi minnətdarlıqla qeyd etmək istəyirəm. O günlərdə Dağstanın Dərbənd şəhərindən, Gürcüstanın Rustavi, Marneuli, Dmanisi şəhərlərindən zərərçəkmiş şəhid və yaralıların ailələri üçün ərzaq və dava-dərman göndərilirdi.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi, sözün həqiqi mənasında, ölkənin siyasi ab-havasını qoruyan və ictimai sabitliyi təmin edən mərkəzə - qərargaha çevrilmişdi. Bu gün həmin hadisələrin tarixi ardıcılığını izləyən hər kəs Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin təmənnsiz və fədakar fəaliyyətinin şahidi ola bilər.

Bizim fəaliyyətimiz, əlbəttə, 40 günlük aramsız matəm mərasimləri ilə bitmədi, daha sonra da - 20 il ərzində biz həm 20 Yanvar, həm də Qarabağ müharibəsi şəhidlərinin ailələrinə maddi və mənəvi yardımımızı əsirgəmədik. Yüzlərlə şəhid və əlil ailəsi müxtəlif yardımlarla təmin olundu, bu günə qədər onlar bizim xeyriyyə işlərimizdə xüsusi güzəştlərə malikdirlər. Amma biz hələ də şəhidlərə münasibətdə haqq-ədələtin tam yerini tutmadığını düşünürük. Biz geniş və hərtərəfli araşdırmalar aparacaq yeni istintaq komissiyasının yaradılmasını, bu hadisələri törədənlərin, başda M.Qorbaçov olmaqla ona rəvac verənlərin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmasını, beynəlxalq Haaqa məhkəməsinə çıxarılmasını tələb edirik. Çox istərdik ki, tarixin acı dərsələrinin təkrar olunmaması üçün hadisələrin siyasi xarakterini açıqlayan sənədli xronikalar, filmlər, əsərlər yaransın və əsl həqiqətlərlə illərdən bəri xalqı narahat edən şübhələrə son qoyulsun. Biz bu təşəbbüslə dövlətimizə müraciət etməyi düşünürük.

Şəhidlik - böyük məktəbdir. Yüz illər keçsə də, şəhidlər hörmətlə anılacaq, 20 Yanvar faciəsi islamın müqəddəs Aşura mərasimi kimi uca və əziz tutulacaqdır. Çünki şəhidlik imanın ən yüksək zirvəsi, insan əxlaqının ən gözəl nümunəsidir. Şəhidlər bütün bəşəriyyət üçün fədakarlıq örnəyidirlər. Elə buna görə də biz Qanlı Yanvar hadisələrinin 20 illik mərasimlərinin Azərbaycan xalqının mənəvi ucalıq və dəyanət günü kimi qeyd olunmasının tərəfdarıyıq. Burada əyləşən bütün din xadimlərimizə, qazilərimizə, səlahiyyətli nümayəndələrimizə və ruhanilərimizə tədbirlərin bu səpkidə keçirilməsini tövsiyə edirik.

Unutmayın ki, 20 Yanvar bizi müstəqilliyə, iqtisadi tərəqqiyə, milli və dini dəyərlərin bərpasına aparın yolun ilk mübarizəsi və ilk mənəvi qələbəsi idi. Heç bir mübarizə qansız olmadığı kimi, bizim də mücadiləmiz, təəssüf ki, qurbansız olmadı. Amma biz dözümlü və fədakarlığımızla düşmənlərə meydan oxuduq, Allahın köməyi ilə dövlətçiliyimizi və milli varlığımızı qoruyub saxladıq, yeni, daha gözəl bir Azərbaycan yaratdıq. Şükürlər olsun ki, İlahinin bizə böyük lütfü sayəsində ölkəmizin siyasi rəhbərliyinə Heydər Əliyev kimi müdrik rəhbər və İlah

Əliyev kimi nüfuzlu lider gəldi. Ölkənin ən çətin məqamlarında, iqtisadi böhranlar və ictimai gərginliklər zamanı belə möhtərəm Prezidentimiz milli dəyərlərimizə, dindarlarımızın arzu və ehtiyaclarına həssaslıqla yanaşdı. Biz dindarlar Azərbaycan xalqının gələcəyi naminə yeridilən daxili və xarici siyasəti hər zaman bəyənir və ürəkdən dəstəkləyirik. Bu gün də inanırıq ki, Allahın köməyi və Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Qarabağ torpaqlarımızın qaytarılması uğrunda haqq mücadiləmizi qalib kimi başa vuracaq, dövlətimizin qüdrətini dünyaya bəyan edəcəyik, inşallah!

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hidayət Orucov, YAP icra katibinin müavini, Milli Məclisin deputatı Mübariz Qurbanlı, AMEA Tarix İnstitutunun direktoru, Milli Məclisin deputatı Yaqub Mahmudov, Milli Məclisin deputatı Fəttah Heydərov, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi Elmi-dini şurasının sədri akademik Vasim Məmmədəliyev, Bakı və Xəzəryanı Yeparxiyanın başçısı Aleksandr həzrətləri, Dağ Yəhudiləri İcmasının başçısı Semyon İxiilov qeyd etmişlər ki, 20 Yanvar XX əsr Azərbaycan tarixinin ən qanlı hadisəsidir. Ən başlıcası odur ki, yanvar hadisələri vətəndaş müharibəsinə gətirib çıxarmadı, azadlıq hərəkatının başlanğıcı oldu. Burada dinin, onun birləşdirici gücünün rolu xüsusi vurğulanmışdır. Şəhidlər müstəqilliyimizin bərpası işinə töhfə vermişlər.

Tədbirdə Yasamal rayonundakı şəhid ailələrinin nümayəndələri iştirak etmişlər.

Konfrans iştirakçıları adından Milli Məclisə müraciət qəbul olunmuşdur.

AzərTAc.